

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ОКТОМВРИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е 0.4%, а годишната инфлация е 5.8%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за октомври 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за октомври 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

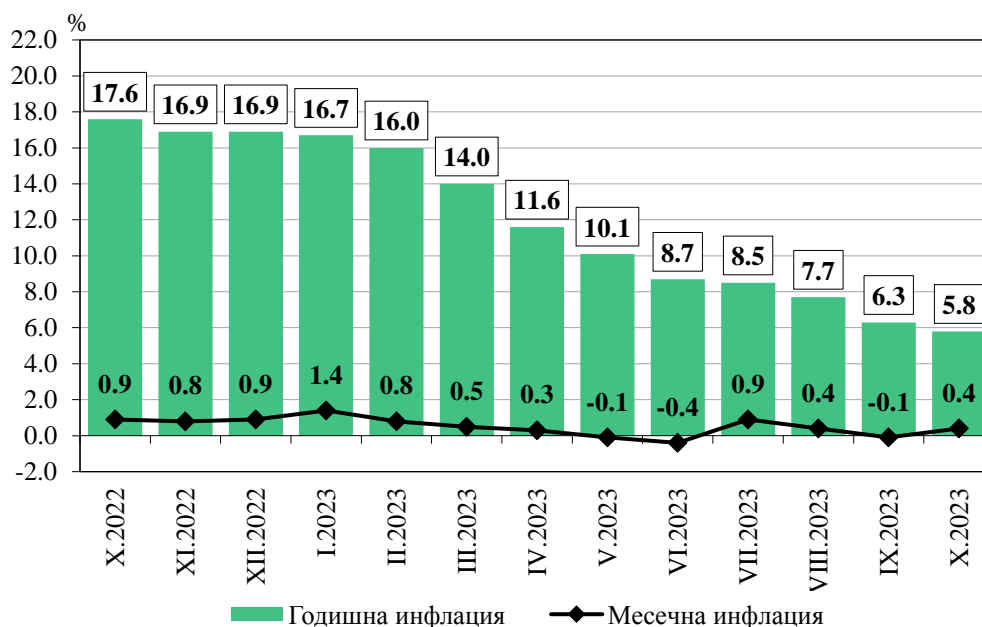
През октомври 2023 г. спрямо предходния месец е регистрирано увеличение на цените в групите: развлечения и култура (+6.7%), облекло и обувки (+5.7%), образование (+1.1%) и жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома (+0.8%). Най-голямо е намалението в групите: жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (-0.4%), хранителни продукти и безалкохолни напитки (-0.4%) и транспорт (-0.3%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През октомври 2023 г. **месечната инфлация** е 0.4%, а **годишната инфлация** за октомври 2023 г. спрямо октомври 2022 г. е 5.8%¹.

Инфлацията от началото на годината (октомври 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.1%, а средногодишната инфлация за периода ноември 2022 - октомври 2023 г. спрямо периода ноември 2021 - октомври 2022 г. е 11.4%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През октомври 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - увеличение с 6.7%;
- облекло и обувки - увеличение с 5.7%;
- образование - увеличение с 1.1%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.8%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- здравеопазване - увеличение с 0.3%.

По-ниски са цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.4%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.4%;
- транспорт - намаление с 0.3%.

Без промяна остават цените на стоките и услугите в групите: „Разнообразни стоки и услуги“, „Ресторанти и хотели“ и „Съобщения“.

През месеца са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 3.4%, картофи - с 3.2%, маслини - с 2.9%, какао - с 2.0%, кафе - с 1.8%, газирани напитки - с 1.6%, бира - с 1.5%, яйца - с 1.4%, пълномаслено прясно мляко - с 1.3%, извара - с 1.3%, домати - с 1.1%, типов и ръжен хляб - с 0.9%, зрял чесън - с 0.8%, леща - с 0.8%, грозде - с 0.7%, ракии - с 0.7%, пипер - с 0.6%, сирене - с 0.6%, минерална вода - с 0.4%, месо от едър рогат добитък - с 0.3%, зрял боб - 0.3%, брашно - с 0.2%, хляб „Добруджа“ - с 0.2%, месо от домашни птици - с 0.1%, кашкавал - с 0.1%, гъби - с 0.1%, и други.

Намалели са цените на следните хранителни продукти: зеле - с 16.8%, краставици - с 8.7%, зрял лук - с 5.8%, олио - с 4.1%, прясна и охладена риба - с 3.8%, ябълки - с 3.6%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.5%, чай - с 3.5%, цитрусови и южни плодове - с 2.4%, трайни колбаси - с 1.8%, маргарин - с 1.8%, свинско месо - с 1.4%, пресни зеленчукови подправки - с 1.1%, млечни масла - с 0.9%, нискомаслено прясно мляко - с 0.8%, захар - с 0.7%, кисели млека - с 0.5%, малотрайни колбаси - с 0.4%, мляно месо (кайма) - с 0.4%, вина - с 0.4%, сол - с 0.1%, оцет - с 0.1%, и други.

В групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 16.1%, обувки - с 6.4%, облекло - с 5.4%, прахове за пране - с 2.3%, въглища - с 1.9%, климатични инсталации - с 1.7%, прахосмукачки - с 1.6%, препарати за почистване на съдове - с 1.4%, почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.3%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 1.2%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 1.1%, готварски печки - с 1.0%, дизелово гориво - с 0.9%, козметични продукти - с 0.9%, услуги по обществено хранене - с 0.6%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 0.6%, моторни и смазочни масла - с 0.4%, висше образование - с 0.4%, газообразни горива за битови нужди - с 0.2%, цигари - с 0.1%, автомобилен бензин А100Н - с 0.1%, и други.

При нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: международни полети - с 19.7%, пелети - с 9.6%, услуги по краткосрочно настаняване - с 5.5%, отоплителни уреди - с 2.9%, телевизори - с 2.3%, централно газоснабдяване - с 1.4%, хладилници - с 1.1%, автомобили втора употреба - с 1.0%, продукти за лична хигиена - с 0.7%, бензин А95Н - с 0.5%, метан за ЛТС - с 0.2%, кина и театри - с 0.2%, дърва за отопление - с 0.1%, принадлежности за ЛТС - с 0.1%, и други.

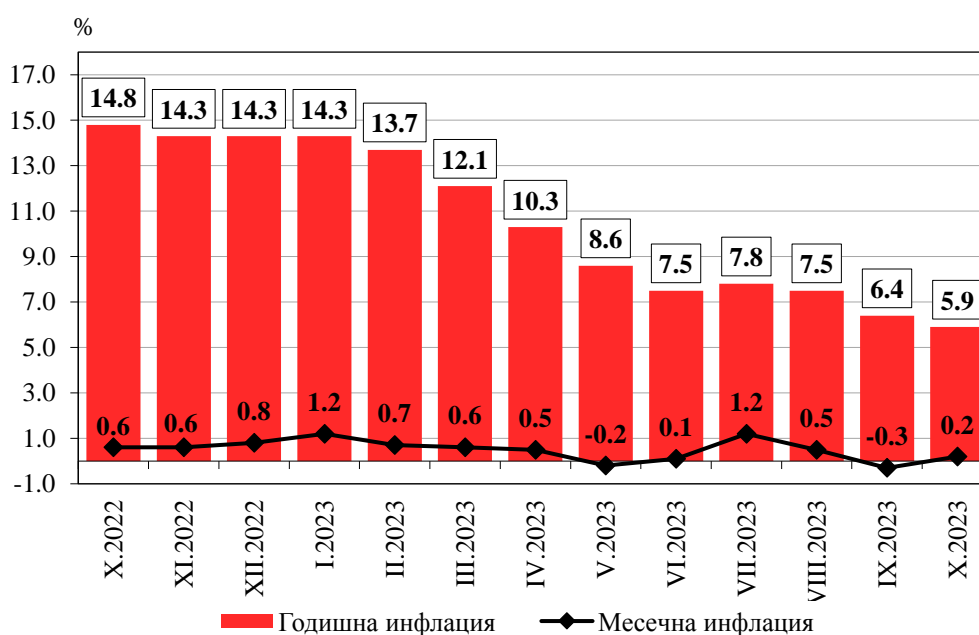
Регистрирано е увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.4%. Цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили с по 0.3%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през октомври 2023 г. **месечната инфлация** е 0.2%, а **годишната инфлация** за октомври 2023 г. спрямо октомври 2022 г. е 5.9%¹.

Инфлацията от началото на годината (октомври 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.4%, а средногодишната инфлация за периода ноември 2022 - октомври 2023 г. спрямо периода ноември 2021 - октомври 2022 г. е 10.1%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Според ХИПЦ през октомври 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - увеличение с 5.2%;
- развлечения и култура - увеличение с 3.1%;

¹ Според методологията за хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

- образование - увеличение с 1.0%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.5%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.4%;
- здравеопазване - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.2%.

Понижили са се цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - намаление с 1.3%;
- транспорт - намаление с 0.8%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.3%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.3%.

Без промяна остават цените в група „Съобщения“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през октомври 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.1% на месечна база и увеличение с 3.8% от началото на годината¹.

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- нехранителни стоки - увеличение с 1.0%;
- услуги - увеличение с 0.1%;
- хранителни продукти - намаление с 0.5%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за октомври 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	Х.2023		
		септември 2023 = 100	декември 2022 = 100	октомври 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.4	104.1	105.8
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	99.6	104.8	107.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.4	105.8	106.6
03 Облекло и обувки	3.996	105.7	104.6	103.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	99.6	99.0	98.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.8	105.3	106.5
06 Здравеопазване	8.120	100.3	107.5	111.8
07 Транспорт	9.544	99.7	105.5	102.5
08 Съобщения	5.107	100.0	102.9	105.9
09 Развлечения и култура	5.069	106.7	99.6	111.1
10 Образование	0.330	101.1	108.2	108.7
11 Ресторанти и хотели	4.764	100.0	107.9	110.4
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.0	108.0	110.4
Хранителни стоки	32.435	99.7	104.9	107.7
Нехранителни стоки	36.889	100.6	103.5	103.6
Обществено хранене	4.284	100.6	108.3	110.4
Услуги	26.393	101.1	103.0	105.6

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за октомври 2023 година

Потребителски групи	Тегла	X.2023			
		2015 = 100	септември 2023 = 100	декември 2022 = 100	октомври 2022 = 100
	%	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	135.44	100.2	104.4	105.9
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	166.25	99.7	105.2	107.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	124.44	100.5	105.9	106.7
03 Облекло и обувки	35.637	111.86	105.2	104.5	103.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	146.14	99.7	100.4	98.9
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	125.99	100.4	104.6	105.5
06 Здравеопазване	83.555	123.40	100.3	107.5	111.6
07 Транспорт	134.623	121.59	99.2	103.8	102.3
08 Съобщения	50.200	94.19	100.0	102.9	105.9
09 Развлечения и култура	79.503	120.67	103.1	101.2	105.6
10 Образование	17.724	149.93	101.0	107.6	108.2
11 Ресторанти и хотели	71.010	156.30	98.7	107.1	110.2
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	138.18	100.2	106.4	108.9

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за октомври 2023 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		Х.2023 септември 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	99.5
Облекло и обувки	4.182	105.0
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	99.6
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	104.8
Здравеопазване	11.196	100.8
Транспорт	1.158	100.1
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	105.2
Разнообразни стоки и услуги	4.665	99.5
Хранителни стоки	49.304	99.5
Нехранителни стоки	30.412	101.0
Услуги	20.284	100.1